ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

_____________Պատմության___________________________
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ _Ֆելիքս Մովսիսյան__ /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն №___7___

«_20_» __դեկտեմբերի, 2023__ թ.

Պ/բ-064 –ՄՇԱԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	**բոլոր մասնագիտությունների համար**
Կրթական ծրագիր՝	**բոլոր կրթական ծրագրերի համար**
Որակավորման աստիճան՝	**Բակալավր**
Ամբիոն՝	**Պատմության**
Ուսուցման ձևը՝	**Առկա, հեռակա**
Կուրս/կիսամյակ	առկա **__2-րդ կուրս. 1-ին_ կիսամյակ** հեռակա **_2-րդ կուրս**
Դասախոս(ներ) ՝	**Նարինե Ստեփանյան** /անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ_____narine.stepanyan.75@bk.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում ………………………………… 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները ………………………………………… 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները ………………………………………… 4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ………………………………… …
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ………………………………………………… …
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ……………………………………………… …
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ………………………………… …
8. Դասավանդման մեթոդներ…………………………………………………… …
9. Ուսումնառության մեթոդները ………………………………………………… …
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ……………………………………………………………………… …
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ…………………
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………… …
    12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ …
    12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ…………………………………………… …
    12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………………………………………… …
    12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ……… …
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում………………… …
14. Գնահատում……………………………………………………………………… …
    14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում………………………………… …
    14.2. Հարցաշար……………………………………………………………… …
    14.3. Գնահատման չափանիշներ……………………………………………… …
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ……………………………………………… …

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Մշակութաբանություն» դասընթացը կարևորվում է հասարակության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է բակալավրի կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Աշխարհայացքային և հաղորդակցական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Մշակույթի զարգացման օրինաչափությունննների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Մշակույթի ծագման,զարգացման,տիպաբանության,կառուցվածքի , առանձին ազգային մշակույթների,հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերի,արժեքների չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Մշակույթի տարբեր տիպերի,առանձին ազգային մշակույթների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Մշակութային արժեհամակարգերի,սկզբուքների,հոգևոր գործունեության առանձին ձևերի վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել «Մշակութաբանություն>> դասընթացի ծրագրային բովանդակության տեսական հիմքերը:
- Բացատրել մշակույթի, մարդու, հասարակության,բնության ու աշխարհի միջև կապը,նրանց միջև փոխհարաբերությունների զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել մշակույթի տարբեր տիպերի,մշակութային երևույթների ,արժեքների,սկզբունքների հետազոտություններ կոնկրետ պատմական դարաշրջաններում, առանձին ազգային մշակույթներում և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել առանձին ազգային մշակույթների առանձնահատկությունները ընդհանուր համաշխարհային մշակույթի համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

Անրադառնալով այն հարցին, թե գիտելիքների ու կարողությունների ինչպիսի մակարդակ պիտի ունենա ուսանողը, որպեսզի ունակ լինի ուսումնասիրել Մշակութաբանություն առարկան, անհրաժեշտ է նախ կարևորել ուսանողի կողմից ոլորտի հայեցակարգերի ժամանակակից տեսությունների, հասարակության ձևավորման պատմության, փիլիսոփայության, պատմության, հասարակագիտական գիտությունների վերաբերյալ նախնական գիտելիքների տիրապետումը: Առարկան ուսումնասիրելիս անհրաժեշտ է, որպեսզի ուսանողը նախնական գիտելիքներ ունենա մշակույթի, նաև նրա հետազոտման մեթոդների կիրառման վերաբերյալ:

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

«Մշակութաբանություն.է դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Պատմություն, «Փիլիսոփայություն դասընթացներից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Մշակույթբանություն դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա մշակութաբանության տեսական հիմունքները,
2. իմանա մշակութաբանության ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի մշակույթի և նրա ուսումնասիրման հիմնախնդիրների հետազոտության մեթոդներին,

5.կարողանա իրականացնել վերլուծություն՝ օգտագործելով իր տեսական գիտելիքները՝ մշակույթի և նրա հետ առնչվող հիմնախնդիրների շրջանակներումնդրա հիման վրա կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ9 խնդիրների լուծում,
ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3]

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է

Խոսելով դասընթացի մասին ՝ որպես բարձրագույն մասնագիտական կրթության կրթական-մասնագիտական աստիճանի բաղադրամասի,նրա տեղի ու դերի մասին, հարկ է նշել,որ այն համարվում է համահամալսարանական, ուստի ուսանողների համար կարևոր բաղադրատարրերից է ՝ անկախ նրանց մասնագիտական կողմնորոշումից: Այն հասարակական գիտությունների ընդհանուր համակարգում առանցքային տեղ է զբաղեցնում և ուսանողին զինում է գիտելիքներով, կարողություններով՝ որպես հասարակության անդամ և քաղաքացու: Դասընթացի ուսումնասիրությունը պարտադիր կարևոր բաղադրիչ է ուսանողի աշխարհայացքի ձևավորման և ընդհանուր ճանաչողության համար:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարություն (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)		2 կրեդիտ/60 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն		4
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք		4
Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք		52
Ընդամենը		60
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք	

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .
    - **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է

շրջանավարտը կիրառել

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝
    - Ռեֆերատ – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
    - Գործարար խաղեր – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
    - Էսսե – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
    - Կլոր սեղան – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
    - Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
    - Նախագծերի մեթոդ – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
    - Հարցի նախապատրաստման մոդել –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
    - Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
    - Աշխատանքային տետր – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման

[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ատիճանն ուսանողների կողմից:

- <u>Զեկույց</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- <u>Հարցազրույց</u> – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է ճշտակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր….

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում….

---

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	Մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մեթոդները, գործառույթները	1	1			13
2.	Զանգվածային և էլիտար մշակույթ	1	1			13
3.	Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը	1	1			13
4.	Մարդ, բնություն, մշակույթ	1	1			13
		4	4			52

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		

[8] Նման է օրացուցային պլանին

1.	Մելքումյան Գ.ա.	2001
2	Գուրևիչ Ս.	1996
3.	Բորև Յու.Բ.	1989
4	Սարգսյան Ս.Ա.	1996
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Հովհաննիսյան Ս. Կուլտուրա և բնություն	Երևան1984
2.	Малюра Ю.А. Культурология	Մոսկվա 1999
3.	Макарян Э.С. Теория культуры и современная наука	Երևան1984
4.	РозинВ.М. Введение в культурологию	Մոսկվա1994
5.	Փիլիսոփայական բառարան	Երևան
6.	Лосев.А.Д. Философия.Мифология.Культура	Մոսկվա1991

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող Հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	*Մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մեթոդներն ու գործառույթները*	Ուսանողը պետք է կարողանա ներկայացնել մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մեթոդները,բնորոշի մշակույթը հնարավոր բոլոր սահմանումներով,ընդգծի մշակույթի իրականացրած գործառույթները	1	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

2.	Զանգվածային և էլիտար մծակույթ	Ներկայացնել մշակույթի դասակարգման չափորոշիչները , ընգծել զանգվածային և էլիտար մշակոըյթների բնութագիրը,նրանց միջև եղած տարբերությունները	1	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001
3.	Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը	Ներկայացնել Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերի բնութագիրը, ընդհանրությունները և տարբերությունները Կրոն- բնութագիրը,տեսությունները, համաշխարհային կրոնների բնութագիրը Բարոյականություն-բնութագիրը,կատեգորիաները Արվոստ-բնութագրը, տեսությունները,տեսակները Գիտություն-բնութագիրը, սցիենտիզմ-հակասցիենտիզմ տեսությունները	1	Դաս. տեքստ,Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001, լրացուցիչ գրականություն կրոնի , բարոյականության, արվեստի վերաբերյալ
4.	Բնություն, մարդ,մշակույթ	Ներկայացնել ինչ է բնությունը, մշակույթը, ինչ դեր ունեն դրանք մարդու կյանքում	1	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող Հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մեթոդներն ու գործառույթները	մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մշակութաբանության հետազոտամավմեթոդները մշակույթ հասկացության մեկնաբամումը և հայեցակարգերը, մշակույթի իրականացրած գործառույթները	1.	Բանավոր հարցում	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001
2.	Զանգվածային և էլիտար մշակույթ	Մշակույթի դասակարգման չափորոշիչները, Էլիտար մշակույթի բնութագիրը,զանգվածային մշակույթի բնութագիրը, ժողովրդական մշակույթի բնութագիրը,նրանց մեջ առկա ընդհանրություններն ու տարբերությունները	1.	Բանավոր հարցում	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001
3.	Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերը	Հոգևոր գործունեության մշակութային ձևերի բնութագիր. Կրոն-բնորոշումը.տեսությունները,զարգացման պատմությունը,համաշխարհային կրոններ ,բարոյականություն-	1.	Բանավոր հարցում	Դաս. տեքստ,Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001, լրացուցիչ գրականություն կրոնի , բարոյականության, արվեստի վերաբերյալ

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		բնորոշումը,սկզբունքները Արվեստ-բնորոշումը,տեսությունները,տեսակները Գիտություն-բնորոշումը, գիտության ու տեխնիկայի դերը մշակույթի զարգացման գործում			
4.	Բնություն, մարդ,մշակույթ	Բնության և մշակույթի բնութագիրը,փոխադարձ կապը ,մարդը որպես այդ փոխհարաբերության միջնորդ Առկա տեսությունների ուսումնասիրություն և վերլուծություն	1.	Բանավոր հարցում	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[12]

[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Մշակույթի զարգացման առանձնահատկությունները Հին արևելքի երկրներում	Մշակույթի զարգացման հիմնական սկզբունքները հին արևելքում;առանձին պետությունների ազգային մշակույթիբնութագիրը	Ռեֆերատ սլայդ	Առաջին կիսամյակ	բանավոր	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001 համացանց
2.	Մշակույթի զարգացման առանձնահատկությունները անտիկ ժամանակաշրջանում	Անտիկ դարաշրջանին բնորոշ մակույթի զարգացման առանձնահատկությունները,Հին Հունաստանի և Հռոմի մշակույթի բնութագիրը	Ռեֆերատ	Առաջին կիսամյակ	բանավոր	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001 համացանց
3.	Մշակույթի զարգացման առանձնահատկությունները միջնադարում	Մշակույթի զարգացման առանձնահատկությունները միջնադարում, Միջնադարյան մշակույթի բնութագիրը արևելյան և արևմտյան տարածաշրջանում	Ռեֆերատ	Առաջին կիսամյակ	բանավոր	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001 համացանց
4.	Մշակույթի զարգացման առանձնահատկությունները վերածննդի դարաշրջանում	Վերածնունդը որպես մշակութային երևույթ,բնորոշումը,Իտալակն վերածննդի զարգացման առանձնահատկությունները	Ռեֆերատ	Առաջին կիսամյակ	բանավոր	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001 համացանց
5.	Գիտության և տեխնիկայի դերը մշակույթի զարգացման գործում	Գիտության և տեխնիկայի բնորոշումը,ազդեցությունը մշակույթի զարգացման վրա,սցիենտիզմ և հակասցիենտիզմ տեսությունների վերլուծություն	Ռեֆերատ	Առաջին կիսամյակ	բանավոր	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001 Սարգսյան Ս. Ա,Մշակութաբանության տեսություն1996

6	Բարոյական նորմն իբրև մշակութային արժեք	Բարոյականության բնութագիրը, բարոյականության կատեգորիաները և հասարակության մեջ դրանց նշանակությունը	Ռեֆերատ	Առաջին կիսամյակ	բանավոր	Դաս. տեքստ Մելքումյան Գ.<<Մշակութաբանություն>> Երևան 2001 Սարգսյան Ս. Ա,Մշակութաբանության տեսություն1996
7.	Մշակույթն իբրև գլոբալացման գործոն	Գլոբալիզացիայի բնութագիրը,արդի դարաշրջանում գլոբալիզացիայի դերը մշակույթի զարգացման գործում	Ռեֆերատ	Առաջին կիսամյակ	բանավոր	

Ծանոթություն: Ռեֆերատների թեմաների ցանկը վերոգրյալով չի սահմանափակվում

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգչային լսարան,էլեկտրոնային գրատախտակով լսարան
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	պրոյեկտոր
Համակարգչային ծրագրեր	Powerpoint,word
Այլ	-

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
  Մշակութաբանության դասընթացի համար սահմանված է 2 կրեդիտ,որին համապատասխան ուսանողը 1 կիսամյակի ընթացքում պատասխանում է 2 անգամ,յուրաքանչյուր պատասխանի համար գնահատվելով առավելագույնը 10 միավոր
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր: Մշակութաբանություն դասընթացից հանձնարարվում է 1 ինքնուրույն աշխատանք:
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր):
  Առարկայի ընթացքումանցկացվելու է երկու բանավոր ընթացիկ ստուգում:
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված

[14]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[15]

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

<u>Ա) 1-ին ընթացիկ ստուգում</u>

1.Մշակւթաբանության ուսումնասիրության առարկան
2. Զանգվածային և էլիտար մշակույթ
3.Կրոն և մշակույթ
4.Բարոյականություն և մշակույթ

- **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան
2.Մշակույթ հասկացության մեկնաբանումը
3. Մշակույթի բնորոշումները
4.Մշակութաբանության հետազոտման մեթոդները
5. Մշակույթի գործառույթները
6.Զանգվածային մշակույթի բնութագիրը
7. էլիտար մշակույթի բնութագիրը
8. Ժողովրդական մշկույթի բնութագիրը
9. Կրոնը որպես հոգևոր գործունեության մշակութային ձև
10.Բարոյականությունը որպես հոգևոր գործունեության մշակույթի ձև

<u>Բ) 2-րդ ընթացիկ ստուգում</u>

- **Ընդգրկվող թեմաները.**

1.Արվեստ և մշակույթ
2.Գիտություն և մշակույթ
3.Արժեք և մշակույթ
4.Քաղաքակրթություն և մշակույթ
5. Մշակույթի կառուցվածքը

- **Ընդգրկված հարցեր.**

1. Արվեստը որպես հոգևոր գործունեության մշակույթի ձև

---

[15] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

2. Գիտությունը որպես որպես հոգևոր գործունեության մշակույթի ձև

3 .Բնության և մշակույթի կարևոր նշանակությունը մարդու կյանքում

4.Արժեքի բնորոշումը

5. Արժեքնեիր   դասակարգումը

6. Քաղաքակրթության բնորոշումը

7.Քաղաքակրթության վերաբերյալ արդի տեսությունները

8.Նյութական և հոգևոր մշակույթ

9. Մշակույթի լեզու

10. Համաշխարհային կրոններ

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ բոլոր բաժինների համար

Կրթական ծրագիր՝ բոլոր կրթական ծրագրերի համար

Որակավորման աստիճան՝ բակալավր

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	Պ/բ-064 **Մշակութաբանություն**			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի,1-ին կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	8	Դասախոսություն	4
			Սեմինար	4
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	52		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	• Մշակութաբանություն դասընթացի ծրագրային բովանդակության տիրապետումը, մշակույթի, մարդու , հասարակության ու աշխարհի մասին ընդհանուր գիտելիքների յուրացմումը: • աշխարհայացքային կողմնորոշումների հստակեցում • վերլուծական և համադրական մտածողության կարողությունների խորացումը • գիտական գիտելիքների և ռացիոնալ փաստարկների վրա հիմնված բանավեճեր վարելու սկզբունքների յուրացումը • մասնագիտական, ընդհանուր գիտական և մշակութաբանական խնդիրների փոխառնչությունների պարզաբանման սկզբունքային մոտեցումների իմացումը • մասնագիտական գիտելիքների զարգացմանը նպաստող մշակութա-մեթոդաբանական մտածելակերպի տարրերի ձևավորումը • համաշխարհային և ազգային մշակույթի նվաճումներին հաղորդակից լինելը և մշակութաբանության բարդ հիմնախնդիրների համակարգում ճիշտ կողմնորոշվելը			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.			

Գիտելիք

Մշակութաբանության որպես ինքնություն գիտության ձևավորումը, հետազոտման մեթոդները:

Մշակույթ հասկացության մեկնաբանումը և սահմանումները:

Մշակույթի գործառույթները

Մշակույթի դասակարգման հիմնական չափորոշիչները ,

Մշակույթի առանձին տիպերի բնութագիրը

Կրոն և մշակույթ

Բարոյականություն

Արվեստ

Գիտություն

Բնությունն իբրև փիլիսոփայական և մշակութաբանական կատեգորիա: Բնությունն իբրև կեցության առանձին ձև, յուրահատուկ մշակույթի կեցություն: Առաջին և երկրորդ բնություն (արհեստական միջավայր): Բնության առանձնահատկություններով պայմանավորված առանձին մշակութաբանական տեսությունների վերլուծությունը:

Արժեք հասկացության բնորոշումը, մշակույթի և արժեքների կապը,արժեքների դասակարգումը:

Քաղաքակրթություն հասկացության բնութագիրը,քաղաքակրթության և մշակույթի ընդհանրություններն ու տարբերությունները;

Քաղաքակրթությունների զարգացման տարբեր մոտեցումներն ու մոդուլները

Հմտություն

- մշակույթի ոլորտում մասնագիտական գործունեություն իրականացնելու հմտություն
- մշակութային երևույթների օրինաչափությունները, կառուցվածքը, տիպաբանությունը, պատճառա-հետևանքային կապերը հասկանալու ունակություն
- մշակույթի վերաբերյալ եղած սկզբնաղբյուրների հետ

	աշխատելու ունակություն • ունեցած ինֆորմացիայի և տեղեկատվության տարբեր ձևերը օգտագործելու հմտություններ • մշակույթի վերաբերյալ ունեցած գիտելիքների համակարգում և վերլուծություն • մասնագիտական գիտելիքները գործնականում կիրառելու հմտություններ համակարգչային տարրական հմտություններ • տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, տեղեկույթը կառավարելու հմտություններ • օգտագործված գրականության և աղբյուրների մատենագիտական նկարագրության հմտություններ: • միջանձնային գործնական հմտություններ ***Կարողունակություն*** • Նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն • Ինքնուրույն աշխատելու ունակություն • Գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն • Հետազոտություններ կատարելու ունակություն • Անկախ սովորելու ունակություն Առարկայի ուսուցման գործընթացը ուղղված է հետևյալ առարկայական կարողությունների ձևավորմանը՝ • Հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները • Համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվություն, • Ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն • Հասկանալ և օգտագործել քննադատական վերլուծության տեսությունների զարգացման մեթոդները • Կիրառել տվյալ առարկայի բնորոշ մեթոդները • Ցուցաբերել ուսումնասիրման ոլորտում հետազոտությունների որակի իմացություն
Դասընթացի բովանդակությունը	Թեմա 1.Մշակութաբանության ուսումնասիրության առարկան, մեթոդները, գործառույթները Թեմա 2. Զանգվածային և էլիտարն մշակույթ Թեմա 3. Հզվոր գործունեության մշակութային ձևերը Թեմա4.Արժեքներ և մշակույթ; Քաղաքակրթություն և մշակույթ

<table>
<tr>
<td>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</td>
<td>Գիտելիքների ստուգումը և գնահատումը իրականացվում են հետևյալ բաղադրիչներով[16]՝
ա) ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասահաճախումների հաշվառման միջոցով,
բ) գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքներին ուսանողի մասնակցության, պարապմունքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում,
գ) ինքնուրույն կատարվող աշխատանքների (անհատական առաջադրանքների) հաշվառումգնահատում,
դ) կրթական մոդուլի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում,</td>
</tr>
<tr>
<td>Գրականություն</td>
<td>Պարտադիր-
-
<table>
<tr><td>N</td><td>Հեղինակ</td><td>Անվանում</td><td>Հրատարա
տա</td></tr>
<tr><td>1</td><td>Մելքումյան Գ.ա.</td><td>Մշակութաբանություն</td><td>200</td></tr>
<tr><td>2</td><td>Գուրևիչ Ս.</td><td>Մշակութաբանություն</td><td>199</td></tr>
<tr><td>3</td><td>Բորև Յու.Բ.</td><td>Գեղագիտություն</td><td>198</td></tr>
<tr><td>4</td><td>Սարգսյան Ս.Ա.</td><td>Մշակութաբանություն</td><td>199</td></tr>
</table>
Լրացուցիչ-
<table>
<tr><td>Հեղինակ</td><td>Անվանում</td><td>Հրատարակման տարի</td></tr>
<tr><td>Հովհաննիսյան Ս.</td><td>Կուլտուրան և բնություն</td><td>Երևան 1984</td></tr>
<tr><td>Макарян Э.С.</td><td>Теория культуры и современная наука</td><td>Ереван 1984</td></tr>
<tr><td>Малюра Ю.А.</td><td>Культурология</td><td>Москва 1999</td></tr>
</table>
</td>
</tr>
</table>

[16] ՛՛Բալային-ռեյթինգային համակարգով ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման եվ հաշվառման կանոնակարգ՛՛ https://www.vsu.am/karg/2020/balayin-reytingayin-20.pdf

Лосев.А.Д.	Философия.Мифология.Культура	Москва1991
	Культурология. История мировой культуры	Москва1995
РозинВ.М.	Введение в культурологию	Москва1994
Швейцер А.	Культура и этика	Москва1994
Шнен О.	Закат Европы	Москва1991
	Философский словарь	Москва1983
	Փիլիսոփայական բառարան	Երևան